

نامزدان با هم محرم هستند
به جواب شیوخ مرحوم مصری
دکتور محمد فرید یونس

در شماره دو صد چهل و ششم ماهنامه فقه اسلامی مورخ جمادی الاول 1438 هجری قمری مطابق ماه مارچ 2018 مضمون جالب زیر عنوان «حکم مرحله نامزدی» و «آیا در وقت نامزدی دختر و پسر با هم محرم شرعی میباشند» شیوخ مرحوم مصری امام حسنین محمد مخلوف و امام عبدالحمید کشگ جواب گفته‌اند که «نامزدان در مرحله نامزدی برای مرد نامزد خود نامحرم است». اول ما مردم افغانستان چنان بدبخت شده‌ایم که به جای تحقیق و تتبع در امور دین که از علوم انسانی است و هرکس با مطالعه عمیق قرآن و احادیث رسول اکرم (ص) می‌تواند مسایل را تحلیل و تفسیر کند به شیوخ خارج از کشور که اکثریت شان از کشور خود پا بیرون نه نهاده‌اند و شرایط زیست عصر حاضر را اطلاع ندارند، برای حل مشکل رجوع می‌کنیم. مهمتر اینکه شیوخ که نام بردیم در قرن نوزده تولد شده‌اند و در قرن بیستم داعی اجل را لبیک گفته‌اند و آن‌ها شاید نظر به شرایط زمان خود فتوی داده‌اند نه به شرایط که ما امروز در غرب زندگی داریم. در جهان غرب زنان و مردان نظر به قوانین مدنی این کشورها مطلق آزاد هستند، یکجا کار میکنند، در کنفرانس‌ها می‌روند، برای سیمینارها سفر میکنند و همه مسئول اخلاق و اعمال و کردار خود هستند و دختران و پسران جوان خواهی نخواهی دید و بازدید میکنند، هتل‌ها درین کشورها بدون اینکه کسی پرسان کند کی چکاره است به روی همه باز است و همه هم پول نقد دارند و هم کریدت کارت. هر کار دل شان خواست می‌توانند بکنند، خانواده‌ها بخواهند و یا نخواهند

دوم در کتاب حلال و حرام در اسلام تألیف دکتور یوسف قرضاوی میخوانیم که حرام کردن یک چیز تنها حق خدا است. پس بنده نه میتواند تا با تراوش های ذهنی خود یک موضوع را حرام گوید. همه دانشمندان اسلامی میدانند که مرجع قانون در اسلام قرآن کریم و احادیث ثقه حضرت رسول کریم (ص) می باشد. نه قرآن و نه حدیث نامزدان را نامحرم خوانده است. فتنه و فساد وقتی بر پا می‌شود که ما جوانان را از حق زندگی محروم می‌کنیم. وقتی یک مسلمان به سن قانونی میرسد و آماده می‌شود تا زندگی بسازد درین وقت است که دو جور اساسی اسلامی را باید آموخته باشد. جور اول حق و باطل که چه حق است و چه باطل است و جور دوم حلال و حرام که چه حلال است و چه حرام است. انسان از دید اسلام آزاد خلق شده است و وقتی به سن قانونی میرسد خود شان مسئول اعمال خود هستند نه دیگران. ما نه می‌توانیم بالای یک جوان پولیس باشیم و زندگی او را مراقبت کنیم تا اینکه او خود با وجدان سالم زندگی‌اش را مراقبت نکند. یک جوان مؤمن و خدا ترس چه دختر باشد چه پسر باشد زیرا مرد و زن از نفس واحد خلق شده است، هرگز پای خود را از گلیم خود بیرون نه میکند. قرآن مجید آزادی انسان در آیات ذیل چنین بیان میدارد

در سوره اسراء آیه سیزدهم میخوانیم
وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبْعَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا

و سرنوشت هر انسانی را به گردن خود او پیوسته ایم، و روز قیامت کارنامه ای برای او بیرون می‌آوریم که آن را بازگشوده می‌یابد

در سوره طور آیه بیست و یکم می‌خوانیم
كُلُّ أَمْرٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ
هر انسانی در گرو کار و کردار خویش است
در سوره نجم آیه سی و هشتم می‌خوانیم
أَلَّا تَرَىٰ وَاذَرَهُ وَرَرَ أَخْرَىٰ

که هیچ بردارنده ای بار گناه دیگری را بر ندارد

ما حق نداریم زیر عنوان دین و سنت و شرعیت انسان آزاد را برده تراوش های ذهنی خود بسازیم. بر عکس ما باید اندیشه سالم خدا پرستی را تدریس کنیم تا جوان خود متوجه اعمال خود باشد و با وجدان خدا پرستی زندگی کند

اسلام به انسان آزادی بخشید و خودش را مسئول ساخت نه مردم و نه یا یک مرکز دینی را. در کتاب «اسلام در

تاریخ جهانی» اثر دکتور نذیر احمد ، شهروند هندی و مقیم ایالات متحده امریکا که ترجمه فارسی آن توسط دانشمند گرامی جناب محمد نعیم مجددی میخوانیم که «اسلام اشعار میداشت که انسان‌ها آزاد بدنیا آمده‌اند و به جزء الطاف الهی به چیز دیگری مدیون نیستند» (صفحه 16). باز در همین کتاب میخوانیم «دین اسلام به مسلمانها آموخته بود که انسان‌ها آزاد بدنیا آمده‌اند نه باید به جزء در برابر خداوند به مقام و یا شخص سر فرو آورند» (صفحه 42)

حضرت عمر (رض) فرموده است ” از روی چه مردمان را بنده میسازید درحالیکه مادران شان آنها را آزاد زاده اند .“ حضرت علی (رض) فرموده است ” تمام مردم آزاد آفریده شده اند ، مگر کسانی که از روی اختیار بردگی را برای خود پذیرفته‌اند“. این است مقام آزادی انسان در اسلام

دوره نامزدی دوره شناخت است. زن و مرد باید از نگاه فرهنگی ، تربیوی ، روحی و معنوی همدیگر را بشناسند و بعد تصمیم به ازدواج گیرند.. در آیه‌های 235 و 236 سوره بقره چنین میخوانیم
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْتَبْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ (۲۳۵) لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمْ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدَرَهُ وَعَلَى الْمُقْتَرِ قَدَرُهُ مَتَّعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ (۲۳۶)

معنی: و در باره آنچه شما بطور سربسته از زنان خواستگاری و یا آن را در دل پوشیده داشته‌اید بر شما گناهی نیست. خدا میدانست که شما به زودی به یاد آنان خواهید افتاد، ولی با آنان قول و قرار پنهانی مگذارید مگر آنکه سخن پسندیده بگویید. و به عقد زناشویی تصمیم مگیرد تا زمان مقرر به سر آید و بدانید که خداوند آنچه را در دل دارید می داند. پی از مخالفت او بترسید و بدانید که خداوند آمرزنده و مهربان است(235) و اگر زنان را مادامی که با آنان نزدیکی نکرده‌اید یا برای ایشان مهری تعیین نکرده‌اید طلاق گویید بر شما گناهی نیست و آنان را بطور پسندیده به نوعی بهر مند کنید توانگر به اندازه توان خود ، تنگدست به اندازه وسع خود. این کاری است شایسته نیکوکاران

در دو آیه فوق چند مطلب عمده نهفته است. اول می‌بینیم که زنان و مردان حق دارند در دوره نامزدی با هم نشست و برخاست داشته باشند و در موارد مختلف با هم صحبت کنند و اما چون دوره شناخت است حکم میکند که « و به عقد زناشویی تصمیم مگیرید تا زمان مقرر به سر آید». . زمان مقرر آن است که زن و مرد مطمئن شوند که می‌توانند با هم یک جا زندگی کنند. همچنان در آیه بعدی می‌گوید که اگر مهری تعیین نکرده‌ایدو نزدیکی نکرده اید از آنان جدا می‌شوید گناهی بر شما نیست

آیات فوق صریح آزادی روابط یک زن و یک مرد را توضیح میدارد که زنان و مردان در دوره نامزدی می‌توانند هم صحبت باشند و چون نکاح نکرده اند و مهر تعیین نشده می‌توانند از هم جدا شوند. زنان و مردان مؤمن خود میدانند که درین دوره نزدیکی روا نیست و اما شناخت مخصوصاً در عصر حاضر ضروری و حتمی است

اگر اولاد شما حلال و حرام را میداند و شما به تربیه اولاد تان اطمینان دارید باید به او اعتماد کنید و اگر کاری خلاف از او سر می‌زند خودش مسئول است چه دختر باشد چه پسر باشد. دختران و پسران آزاد هستند که گشت و گزار کنند ، سینیما بروند و همدیگر را خوب بشناسند بعد تصمیم به نکاح گیرند. من تعجب می‌کنم که همچو فتوی های که ضد قرآن و ضد کرامت انسانی و آزادی انسان است به نام دین و سنت و شرعیت بدون در نظر داشت شرایط زمان و مکان به نشر میرسد. هیچ وقت نباید آزادی و کرامت انسانی تانرا مصالحه کنید. برای مطالعات بیشتر لطفاً به کتاب این محقق زیرا عنوان “تساوی حقوق مدنی در اسلام” سال چاپ 2015 مراجعه کنید